КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ «УНІВЕРСУМ»

Циклова комісія суспільних дисциплін і правознавства

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
_____ Олексій ЖИЛЬЦОВ
«_____» _____ 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

для студентів

спеціальностей:

012 Дошкільна освіта
013 Початкова освіта
014.11 Середня освіта (Фізична культура)
014.12 Середня освіта (Образотворче мистецтво)
014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво)
022 Дизайн (Графічний дизайн)
024 Хореографія
061 Журналістика (Видавнича справа та редагування)
072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок (Фінанси і кредит)
073 Менеджмент (Організація виробництва)
081 Право
231 Соціальна робота (Соціальна педагогіка)

освітньо-професійного ступеня фаховий молодший бакалавр

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Програма № 1227
(підпис) (прізвище, ініціали)
20 23 р.

Київ-2023

Розробники: Москаленко О.А., викладач циклової комісії суспільних дисциплін і правознавства Фахового коледжу «Універсум» Київського університету імені Бориса Грінченка.

Викладачі: Москаленко О.А., Казаков О.О., кандидат історичних наук, доцент, викладачі циклової комісії суспільних дисциплін і правознавства Фахового коледжу «Універсум» Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні циклової комісії суспільних дисциплін і правознавства
Протокол від 31 серпня 2022 року № 1

Голова циклової комісії _____ Юлія РЯБОКОНЬ

Заступник директора
з навчально-методичної роботи _____ Оксана ГОЛОВЧАНСЬКА
Заступник директора
з навчальної роботи _____ Яніна КАРЛІНСЬКА

Пролонговано:

на 2022/2023 н.р. _____ (Москаленко), «31» 08 2023 р., протокол № 1
(підпис) (ПІБ)

на 20_/20_н.р. _____ (_____), «__» ___20___р., протокол №___
(підпис) (ПІБ)

на 20_/20_н.р. _____ (_____), «__» ___20___р., протокол №___
(підпис) (ПІБ)

на 20_/20_н.р. _____ (_____), «__» ___20___р., протокол №___
(підпис) (ПІБ)

1. *Опис навчальної дисципліни*

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання			
	денна			
Вид дисципліни	обов'язкова			
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська			
Загальний обсяг кредитів / годин	- / 105			
Курс	1		2	
Семестр	1	2	3	4
Кількість змістових модулів з розподілом				
Обсяг кредитів				
Обсяг годин, в тому числі:	32	34	17	22
Аудиторні	30	32	16	21
Модульний контроль	2	2	1	1
Семестровий контроль	-	-	-	-
Самостійна робота	-	-	-	-
Форма семестрового контролю	-	-	-	-

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Історія України» є: а) формування вільної особистості, яка визнає національні та загальнолюдські цінності й керується морально-етичними критеріями та почуттям громадянської відповідальності у своїй поведінці; б) виховання засобами історії громадянської свідомості, зорієнтованої на патріотичне почуття приналежності до власної держави та до її спільних історичних, політичних і культурних цінностей, а також на демократичні пріоритети й злагоду в суспільстві; в) прищеплення толерантності й поваги до різних поглядів, релігій, звичаїв і культур, уміння знаходити порозуміння з іншими людьми задля досягнення суспільно значущих цілей.

Ця мета конкретизується в комплексі завдань, з яких пріоритетними є: – поглиблення інтересу до історії як сфери знань і навчального предмета, розвиток

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання			
	денна			
Вид дисципліни	обов’язкова			
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська			
Загальний обсяг кредитів / годин	105			
Курс	1		2	
Семестр	1	2	3	4
Кількість змістових модулів з розподілом				
Обсяг кредитів				
Обсяг годин, в тому числі:	32	32	17	18
Аудиторні	32	32	17	18
Модульний контроль	2	2	2	2
Семестровий контроль				
Самостійна робота				
Форма семестрового контролю				

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Історія України» є: а) формування вільної особистості, яка визнає національні та загальнолюдські цінності й керується морально-етичними критеріями та почуттям громадянської відповідальності у своїй поведінці; б) виховання засобами історії громадянської свідомості, зорієнтованої на патріотичне почуття приналежності до власної держави та до її спільних історичних, політичних і культурних цінностей, а також на демократичні пріоритети й злагоду в суспільстві; в) прищеплення толерантності й поваги до різних поглядів, релігій, звичаїв і культур, уміння знаходити порозуміння з іншими людьми задля досягнення суспільно значущих цілей.

Ця мета конкретизується в комплексі завдань, з яких пріоритетними є: − поглиблення інтересу до історії як сфери знань і навчального предмета, розвиток мисленнєвих здібностей та умінь, необхідних для розуміння сучасних викликів; − набуття системних знань про факти, події, явища, тенденції в Україні та світі з позицій: цінності життя людини, досвіду українського державотворення, утвердження єдності й соборності українського народу, значення європейських культурних і правових традицій для суспільних процесів в Україні, зміцнення національних інтересів і суверенітету, цілісності та непорушності кордонів української держави в контексті світового історичного процесу; − розвиток історичного, критичного та творчого мислення, здатності розуміти загальний хід історичного процесу, проблеми, що стоять перед країною та світом; − усвідомлення

національного інтересу, необхідності захисту суверенітету, територіальної цілісності власної держави в умовах реальних військово-політичних, інформаційних та інших викликів; − долучення до духовних і культурних надбань і цінностей, історико-культурних традицій українського й інших народів; − сприяння формуванню політичної та правової культури, громадянської самосвідомості, пошани до державної символіки України в гармонійному поєднанні із національними та загальнолюдськими цінностями.

3. Результати навчання за дисципліною

В результаті вивчення дисципліни «Історія України» студент:

- мислить історико-хронологічно, орієнтується в історичному часі, встановлює причиново-наслідкові зв'язки між подіями, явищами і процесами, діяльністю людей та її результатами в часі, виявляє зміни і тривалість у житті суспільства (хронологічна компетентність);
- мислить геопросторово, орієнтується в соціально-історичному просторі, виявляє взаємозалежність розвитку суспільства, господарства, культури і навколишнього природного середовища (просторова компетентність);
- мислить критично, працює з різними джерелами інформації та формулює історично обґрунтовані запитання (інформаційна компетентність);
- мислить системно, виявляє взаємозв'язок, взаємозалежність та взаємовплив історичних подій, явищ, процесів, постатей у контексті відповідних епох; розуміє множинність трактувань минулого і сучасного та зіставляє їхні інтерпретації (логічна компетентність);
- усвідомлює власну гідність, реалізує власні права і свободи, поважає права і гідність інших осіб, виявляє толерантність, протидіє проявам дискримінації (аксіологічна компетентність).

Зміст історичного матеріалу базується на таких пріоритетах: науковість, національна спрямованість, хронологічна послідовність, логічність, людський вимір історії, постановка проблемних навчальних завдань, полікультурність; органічне й оптимальне дотримання пропорцій між суспільно-політичною, соціально-економічною, культурною та духовною складовими історичного процесу, загальнонаціональною історією, регіоналістикою й історичним краєзнавством; виокремлення історії повсякдення, мікроісторії та особливостей трансформації рівня життя населення відповідно до подій, що відбувалися в Україні та світі

4. Опис навчальної дисципліни.

№	Тема заняття	усього	лекції	семінари
Розділ І. **Україна на початку ХХ століття. Становлення української державності**				
1	Предмет і завдання курсу історії України. Україна на початку ХХ ст.: політичне становище та соціально-економічний розвиток. Революційні події початку ХХ	4	2	2
2	Україна в роки І світової війни.	2	2	
3	Українська революція, розпад Російської імперії та постання національної держави – Української Народної Республіки. Уряд Центральної ради	2	2	
4	Українська держава. Гетьман П.Скоропадський	2	2	
5	В боротьбі за українську незалежність. Директорія УНР.	2	2	
6	Початок червоного терору та криза в Україні. Суть нової економічної політики.	2	2	
7	Голод 1921–1923 рр.: причини, наслідки. Іноземна допомога жертвам голоду в УСРР. Повстанський рух в Україні 1921–1923 рр.	4	2	2
8	Формальний та реальний статус УСРР/УССР у «договірній федерації» радянських республік – Союзі Радянських/Совєтських Соціалістичних Республік.	4	2	2
9	Політика більшовиків в галузі культури. Українізація. Коренізація.	4	2	2
10	Західноукраїнські землі в міжвоєнний період.	4	2	2
	Модульний контроль	2		
	Всього	***32***	***20***	***10***
Розділ ІІ. Україна напередодні та в роки Другої світової війни				
11	Форсована промислова індустріалізація в УСРР. Роль іноземних спеціалістів і технологій. Згортання непу.	2	2	
12	Політика колективізація, методи її здійснення. Голодомор 1932-1933 років як геноцид	4	2	2

	українського народу.			
13	Зміни в соціальному складі населення. Конституція УРСР 1937 року.	2	2	
14	Продовження державотворчих процесів в Україні Проголошення незалежності Карпатської України	4	2	
15	Українське питання в міжнародній політиці напередодні Другої світової війни. Радянсько-німецькі договори 1939 р. Початок Другої світової війни. Українці в польській армії. Розкол ОУН	2	2	***2***
16	Передумови, початок німецько-радянської війни. «Тактика випаленої землі»	4	2	2
17	Окупація України військами Німеччини та її союзників. Нацистський «новий порядок».	4	2	2
18	Бойові дії Червоної армії у 1942– 1944 рр. в Україні. Звільнення Києва.	2	2	
19	Втрати України в роки Другої світової війни. Ціна перемоги.	4	2	2
20	Україна в системі міжнародних відносин. УРСР – співзасновниця. Україна на політичній карті Європи в 1914–1945 рр	4	2	2
	Модульний контроль	2		
	Всього	***34***	***20***	***12***
21	«Радянізація» західних областей УРСР. Ліквідація Української греко-католицької церкви.	4	2	2
22	Десталінізація: зміст, ідеологічні обмеження. XX з'їзд ЦК КПРС.	2	2	
23	Зміни в системі влади. Неосталінізм. Конституція УРСР 1978 р.	4	2	2
24	Політика «перебудови-прискорення-гласності» та її наслідки в УРСР	4	2	2
25	Україна під час спроби державного перевороту в СРСР. «Акт проголошення державної незалежності України».	4	2	2
26	Державотворчі процеси. Особливості багатопартійної системи. Прийняття Конституції України 1996 р.	4	2	2
27	Геополітичний вибір України: утвердження євроінтеграційного курс. «Помаранчева	4	2	2

	революція».			
28	Зрив угоди про асоціацію України та Європейським Союзом (ЄС). Євромайдан. «Революція гідності»	4	2	2
29	Початок війни рф проти України: окупація, анексія Криму, збройна агресія на сході України. Квазіреферендуми і проголошення маріонеткових квазідержав донецької народної республіки (днр), луганської народної республіки (лнр).	4	2	2
30	Широкомасштабне вторгнення російських військ на терени України: перебіг, результати.	3	2	1
	Модульний контроль	2		
	Всього	**39**	**20**	**17**
	РАЗОМ	**99**	**60**	**39**

* із урахуванням МКР

5. Програма навчальної дисципліни

***Розділ І.* Україна на початку ХХ століття. Становлення української державності.**

Тема 1. Україна на початку ХХ століття. Становлення української державності (2год)

Предмет і завдання курсу історії України. Україна на початку ХХ ст.: політичне становище та соціально-економічний розвиток. Революційні події початку ХХ ст Система «озброєного миру»: Троїстий союз і Антанта. Території зіткнення геополітичних інтересів: «балканський вузол». Україна в геополітичних планах Центральних держав і Антанти. «Українське питання» в австрійсько-російських відносинах. Український національний рух. Модернізація і формування сучасних націй. Повсякденне життя: між традиційним та індустріальним суспільством.

Основні поняття теми: промисловість, сільське господарство, реформи, феодалізм, капіталізм, монархія, монополія періодизація, проблематика, історіографія, концепція, природно-географічні фактори, геополітичне становище модернізація, революція, політичні партії, Державна дума, монополія, трест, селяни, робітники,ради робітничих депутатів, барикади.

Семінар 1. Україна на початку ХХ ст.: політичне становище та соціально-економічний розвиток. Революційні події початку ХХ ст. (2 год.).

Тема 2. Україна в роки І світової війни (2 год.).

Ставлення до війни українських партій та громадських організацій. Наростання національно-визв Початок світової війни. Головна українська рада. Союз визволення України. Українці в арміях воюючих сторін. Легіон Українських січових стрільців. Український рух у Російській імперії: між заявами про лояльність і переслідуваннями. Галицькі «москвофіли». 1.2. Воєнні кампанії 1914– 1916 років. Театри бойових дій у 1914 р. Російська окупація Галичини та Буковини. Бойовий шлях легіону Українських січових

стрільців. Вступ у війну Італії. Західний фронт у 1915–1916 рр. Луцький (Брусиловський) прорив. Воєнні операції на морях. 1.3. Повсякденне життя: на фронті й у тилу. Сприйняття війни. Людина на фронті: «будні» окопної війни. Влада й організація життя в тилу. Жінка на війні. Національне питання під час війни. Опіка над пораненими, біженцями й полоненими. 1.4. Завершення та наслідки війни. Вступ у війну США. «14 пунктів» Вудро Вілсона. Бойові дії на Західному фронті в 1917– 1918 рр. Вихід із війни Росії. Комп'єнське перемир'я. Наслідки війни: політичний, матеріальний, соціальний («втраче

Основні поняття теми: Антанта, Троїстий союз, ГУР, СВУ, УСС, світова війна.

Основна література: 1-5 . Додаткова література: 6-10.

Тема 3. Українська революція, розпад Російської імперії та постання національної держави – Української Народної Республіки. Уряд Центральної ради (2 год).

Російська революція 1917 року. Падіння монархії в Росії. Тимчасовий уряд: склад і політика. Ради робітничих, солдатських і селянських депутатів. Жовтневий переворот. Війна між «червоними» й «білими». Розпад Російської імперії. Проголошення державної незалежності Польщі, Фінляндії. Національне державотворення в Білорусі, країнах Балтії та Закавказзя. 2.2. Українська революція. Утворення Української Народної Республіки (УНР). Причини та рушійні сили Української революції. Всеукраїнський національний конгрес. Українська Центральна Рада (УЦР) і Генеральний Секретаріат. Універсали УЦР: від автономії до самостійності. Боротьба політичних організацій за вплив на армію та населення. Формування українського війська:

Україна в геополітичних планах країн Антанти і центральних держав.

Основні поняття теми: причини і характер війни, Антанта, Троїстий союз. фронт, воєнні дії.

Основна література: 1-5 . Додаткова література: 6-10.

Тема 4. Українська держава. Гетьман П.Скоропадський (2год).

Німецько-австрійська інтервенція, відновлення влади Української Центральної Ради. Прийняття Конституції УНР. Історичне значення діяльності Центральної Ради. Гетьманський переворот. П.Скоропадський. Внутрішня та зовнішня політика уряду Скоропадського. Діяльність антигетьманської опозиції. Селянські повстання влітку та восени 1918 року. Крах німецько-австрійської окупації. Причини падіння та історичне значення держави П.Скоропадського.

Основні поняття теми: конституція, окупація, державний переворот, гетьманат, опозиція, Директорія.

Основні поняття теми: причини і характер війни, Антанта, Троїстий союз.

Основна література: 1-5 . Додаткова література: 6-10.

Тема 5. В боротьбі за українську незалежність. Директорія УНР. (2 год.).

Утворення Директорії. Встановлення влади Директорії УНР. С.Петлюра. Внутрішня політика і зовнішньополітична діяльність Директорії. Трудовий конгрес.

Більшовицька агресія проти УНР. Розклад армії УНР. Отаманщина. Поразки УНР.

Боротьба з денікінцями. Об'єднання українських армій. Психологічний клімат у суспільстві, знецінення людського життя. ***Польсько-українська війна Чортківська офензива.***

Основні поняття теми: гетьманат, опозиція, Директорія, Трудовий конгрес, ЗУНР, злука.

Основна література: 1-5 . Додаткова література: 6-10.

Тема 6. Криза червоного терору в Україні. Суть нової економічної політики (2 год.).

Внутрішнє та зовнішнє становище України після революції. Політична криза 1921 року. Причини непу. Наслідки політики воєнного комунізму. Суть нової економічної політики і особливості її впровадження в Україні. Наслідки непу. Відбудова народного господарства. Початок курсу на індустріалізацію. Причини згортання непу.

Основні поняття теми: неп, криза, продрозкладка, продподаток, індустріалізація, колективізація, п'ятирічний план, індустрія, голод.

Основна література: 1-5 . Додаткова література: 6-10.

Тема 7. Голод 1921–1923 рр.: причини, наслідки. Іноземна допомога жертвам голоду в УСРР. Повстанський рух в Україні 1921–1923 рр (2 год.).

Причини та масштаби голоду 1921-1922 рр. Конфлікт радянської держави з церквою. Договори між РРФСР і УРСР 1920-1921 рр.

Основні поняття теми: неп, криза, продрозкладка, продподаток, індустріалізація, колективізація, п'ятирічний план, індустрія, голод.

Основна література: 1-5 . Додаткова література: 6-10.

Семінар 2. Голод **1921–1923 рр.: причини, наслідки. Іноземна допомога жертвам голоду в УСРР. Повстанський рух в Україні 1921–1923 рр (2 год.).**

Тема 8. Формальний та реальний статус УСРР/УССР у «договірній федерації» радянських республік – Союзі Радянських/Совєтських Соціалістичних Республік**.. (2 год.).**

Юридичне оформлення Союзу РСР. Статус УРСР у складі Радянського Союзу.

Політика більшовиків в галузі культури. Форми та методи здійснення українізації. Розширення сфери вживання української мови. Коренізація та національні меншини. Опір «українізації».

Основні поняття теми: федерація, автономія, унітарна держава, СРСР, коренізація, українізація, ліквідація неписемності, відродження, УАПЦ.

Основна література: 1-5 . Додаткова література: 6-10.

Семінар 3. Формальний та реальний статус УСРР/УССР у «договірній федерації» радянських республік – Союзі Радянських/Совєтських Соціалістичних Республік (2 год.).

Тема 9. Політика більшовиків в галузі культури. Українізація. Коренізація. (2 год.).

Український національний комунізм. Погляди О.Шумського, М.Скрипника, М.Волобуєва, М.Хвильового.

Кампанія з ліквідації неписьменності. Розвиток освіти та науки. Ставлення радянської влади до української інтелігенції.

Українське культурне відродження. Утворення Української автокефальної православної церкви (УАПЦ).

Основні поняття теми: федерація, автономія, унітарна держава, СРСР, коренізація, українізація, ліквідація неписемності, відродження, УАПЦ.

Основна література: 1-5 . Додаткова література: 6-10.

Семінар 4. Політика більшовиків в галузі культури. Українізація. Коренізація. (2год).

Тема 10. Західноукраїнські землі в міжвоєнний період. (2год)

Становище Західної України в 1920-1940 рр. Окупаційний режим в Польщі. Правовий статус Східної Галичини в 1919-1923 рр. Анексія Східної Галичини Польщею 1923 року. Становище українських північно-західних земель (Волинь, Полісся, Підляшшя). Характер промисловості. Аграрні відносини.

Особливості політичної боротьби українців за національне та соціально-економічне визволення. Діяльність УГКЦ. А.Шептицький. Діяльність політичних партій та рухів. Українська Військова Організація (УВО). Є.Коновалець. Українське Національно - Демократичне Об'єднання (УНДО). Спроби нормалізації стосунків з польською владою та їх провал. «Пацифікація». Організація Українських Націоналістів (ОУН). Методи діяльності ОУН. С.Бандера. Ідеологія інтегрального націоналізму. Д.Донцов. Комуністична Партія Західної України (КПЗУ) та її діяльність.

Основні поняття теми: анексія, УВО, УНДО, пацифікація, ОУН, інтегральний націоналізм.

Основна література: 1-5 . Додаткова література: 6-10.

Семінар 5. Західноукраїнські землі в міжвоєнний період (2 год.).

Розділ ІІ. Україна в роки Другої світової війни.

Тема 11. Форсована промислова індустріалізація в УСРР. Роль іноземних спеціалістів і технологій. Згортання непу (2 год.).

Історична необхідність індустріалізації та колективізації, методи їх здійснення. Перехід до форсованої індустріалізації та командної економіки. Перші п’ятирічні плани. Система жорсткої централізації управління економікою. Підсумки і значення індустріалізації та колективізації (масові репресії щодо середнього селянства, криза сільськогосподарського виробництва). Промисловість і сільське господарство напередодні

другої світової війни, кооперування і колективізація.

Основні поняття теми: індустріалізація, промисловість, командна економіка централізація, репресії, криза, кооперування, куркульство, розкуркулювання, Голодомор.

Основна література: 1-5 . Додаткова література: 6-10

Тема 12. Політика колективізація, методи її здійснення. Голодомор 1932-1933 років як геноцид українського народу (2 год.).

Перехід до прискореної колективізації. Поширення колгоспів. Доля приватних селянських господарств. «Ліквідація куркульства як класу». Масштаби розкуркулення. Голод 1932-33 р., його причини та наслідки. Діяльність комісії В.Молотова в Україні. Масштаби смертності. Завершення колективізації.

Основні поняття теми: деформація, соціальний склад населення, конституція, судові процеси, репресії, українізація, ВУАН, «Розстріляне відродження», інтелігенція, УАПЦ.

Основна література: 1-5 . Додаткова література: 6-10.

Семінар 6. Радянські перетворення України (2год)

Тема 13. Зміни в соціальному складі населення. Конституція УРСР 1937 року (2 год).

Зміни в соціальному складі населення. Глибокі соціальні деформації. Конституція УРСР 1937 року. Судові процеси. «Шахтинська справа», «Спілка визволення України». Репресії над радянськими партійними кадрами в кінці 30-х рр. Масові репресії та їх жертви.

Становище в освіті. Згортання українізації в кінці 30-х років. Розвиток науки. Діяльність ВУАН. Досягнення українських вчених. Труднощі розвитку науки. “Розстріляне відродження”. Репресії щодо української інтелігенції. Церковна політика радянської влади. Ліквідація УАПЦ. Закриття та нищення храмів, культового майна і споруд.

Основні поняття теми: деформація, соціальний склад населення, конституція, судові процеси, репресії, українізація, ВУАН, «Розстріляне відродження», інтелігенція, УАПЦ.

Основна література: 1-5 . Додаткова література: 6-10.

Тема 14. Продовження державотворчих процесів в Україні Проголошення незалежності Карпатської України (2 год.).

Чехословаччини. Політика румунського уряду щодо українців. Особливості політичної боротьби в Закарпатті. Русинство. Надання автономії Карпатської України. Створення Карпатської Січі. Проголошення незалежності Карпатської України. А.Волошин.

Основні поняття теми: окупаційний режим, політика пацифікації, націоналіст, русинство, незалежність, радянізація, репресії, Карпатська Україна, Карпатська Січ.

Основна література: 1-5 . Додаткова література: 6-10.

Тема 15. Українське питання в міжнародній політиці напередодні Другої світової війни. Радянсько-німецькі договори 1939 р. Початок Другої світової війни. Українці в польській армії. Розкол ОУН) (2 год.).

Напад Німеччини на Радянський Союз. Початок радянсько-німецької війни. Україна в планах окупантів. Перші дні війни. Прикордонні бої. Відступ Червоної армії. Причини невдач Червоної армії. Мобілізаційні заходи 1941 р. Евакуація в східні райони СРСР.

Оборонні бої 1941 року. Оборона Києва. Поразка Південно-Західного фронту. Оборона Одеси і Севастополя. Невдалі спроби контрнаступу під Харковом. Продовження наступу німецьких військ на півдні.

Основні поняття теми: пакт Молотова-Ріббентропа, таємний протокол, возз'єднання, радянізація, «новий порядок», окупація, ОУН, УПА, рух Опору, партизани, підпільники, депортація, наступ, битва, операція.

Основна література: 1-5 . Додаткова література: 6-10.

Семінар 7. Українське питання в міжнародній політиці напередодні Другої світової війни (2год).

Тема 16. Передумови, початок німецько-радянської війни. «Тактика випаленої землі» (2 год.).

Окупаційний режим. Розчленування України. Нацистський «новий порядок». Злочинна політика окупаційних властей. Концтабори і масові розстріли. Трагедія Бабиного Яру. Економічне пограбування України. Вивіз працездатного населення на каторжні роботи до Німеччини.

Розгортання руху Опору та його течії в Україні. Радянське підпілля і партизанський рух 1941-1942 рр. ОУН на початку війни. «Акт проголошення відновлення Української держави» 30 червня 1941 р. Оунівське підпілля 1941-1942 рр. Створення Української повстанської армії (УПА).

Основні поняття теми: «новий порядок», окупація, окупаційний режим, ОУН, УПА, рух Опору, партизани, підпільники, депортація, наступ, битва.

Основна література: 1-5 . Додаткова література: 6-10.

Семінар 8. Передумови, початок німецько-радянської війни. «Тактика випаленої землі» (2год).

Тема 17. Окупація України військами Німеччини та її союзників. Нацистський «новий порядок» (2 год.).

Окупаційний режим. Розчленування України. Нацистський «новий порядок». Злочинна політика окупаційних властей. Концтабори і масові розстріли. Трагедія Бабиного Яру. Економічне пограбування України. Вивіз працездатного населення на каторжні роботи до Німеччини.

Розгортання руху Опору та його течії в Україні. Радянське підпілля і партизанський рух 1941-1942 рр. ОУН на початку війни. «Акт проголошення відновлення Української держави» 30 червня 1941 р. Оунівське підпілля 1941-1942 рр. Створення Української повстанської армії (УПА).

Основні поняття теми: «новий порядок», окупація, окупаційний режим, ОУН, УПА, рух Опору, партизани, підпільники, депортація, наступ, битва.

Основна література: 1-5 . Додаткова література: 6-10.

Семінар 9. Окупація України військами Німеччини та її союзників. Нацистський «новий порядок» (2год).

Тема 18. Бойові дії Червоної армії у 1942– 1944 рр. в Україні. Звільнення Києва (2 год.).

Україна на завершальному етапі війни (1944-1945 рр.) Січнево-лютневий наступ 1944 р. Корсунь-Шевченківська битва. Весняний наступ Українських фронтів. Кримська наступальна операція. Примусове виселення з Криму в східні райони СРСР татар, греків, вірмен. Завершення вигнання окупантів з України. Участь жителів України в завершальних операціях другої світової війни.

Радянський партизанський рух. ОУН - УПА на завершальному етапі війни. Становище в західних областях України.

Основні поняття теми: операція, визволення, окупанти, депортація**.**

Основна література: 1-5 . Додаткова література: 6-10.

Тема 19. Втрати України в роки Другої світової війни. Ціна перемоги (2 год).

Культура України в роки війни. Освіта. Наука. Українська преса. Возз'єднання Закарпаття з УРСР. Втрати України в роки війни.

Втрати України в роки війни. Підвищення міжнародного статусу України. УРСР - співзасновниця Організації Об'єднаних Націй.

Основні поняття теми: культура, освіта, наука,

Основна література: 1-5 . Додаткова література: 6-10.

Семінар 10. Втрати України в роки Другої світової війни. Ціна перемоги (2год).

Тема 20. Україна в системі міжнародних відносин. УРСР – співзасновниця. Україна на політичній карті Європи в 1914–1945 рр.

Україна на політичній карті Європи в 1914–1945 рр. Уроки української історії 1914–1945 рр. Періодизація історії України другої половини XX – першої чверті XXI ст. Особливості курсу історії України від 1945 р. до сьогодення.

Основні поняття теми: операція, визволення, ООН., відбудова економіки, голод, депортація**.**

Основна література: 1-5 . Додаткова література: 6-10.

Семінар 11. Україна в системі міжнародних відносин. УРСР – співзасновниця. Україна на політичній карті Європи в 1914–1945 рр (2год)

***Розділ III*. Україна в повоєнний період, десталінізації та системної кризи.**

Тема 21. «Радянізація» західних областей УРСР. Ліквідація Української греко-католицької церкви (2 год).

Перехід до мирного будівництва. Особливості відбудови економіки. Соціально-економічні труднощі післявоєнної епохи. Голод 1946-1947 рр. Успіхи у відбудові

промисловості, транспорту й сільського господарства. Грошова реформа та її наслідки. Ліквідація карткової системи.

Внутрішньополітичне життя в Україні. Продовження політичних репресій. Радянізація західних областей. Формування органів місцевої влади. Колективізація західноукраїнського села. Львівський собор 1946 року та ліквідація Української греко-католицької церкви. Боротьба радянської влади з підпільним партизанським рухом ОУН-УПА. Антиукраїнські акції комуністичного режиму в Польщі (Операція «Вісла»).

Культурне життя в Україні у другій половині 40-х - на початку 50-х років**.** Відбудова системи освіти. Впровадження обов'язкового семирічного навчання. Успіхи в науці. Розгром генетики та «лисенківщина» в Україні. Розвиток літератури і мистецтва.

Основні поняття теми: відбудова економіки, голод, десталінізація, УГКЦ, ОУН-УПА, операція «Вісла», радянізація.

Основна література: 1-5 . Додаткова література: 6-10.

Семінар 12. «Радянізація» західних областей УРСР. Ліквідація Української греко-католицької церкви (2год).

Тема 22. Десталінізація: зміст, ідеологічні обмеження. ХХ з'їзд ЦК КПРС (2год).

Смерть Й.В.Сталіна. Початок десталінізації та демократизації суспільного життя в Україні. ХХ з'їзд КПРС і Україна. Початок політичної реабілітації. Наростання опору десталінізації з боку консервативних сил. М.С.Хрущов: політичний портрет.

Основні поняття теми: демократизація, культ особи, «відлига», реформа, демократія, волюнтаризм, суб'єктивізм.

Основна література: 1-5 . Додаткова література: 6-10.

Тема 23. Зміни в системі влади. Неосталінізм. Конституція УРСР 1978 р (2 год).

Політико-ідеологічна криза системи. Порушення прав людини. Неосталінізм. Діяльність в Україні П. Шелеста і зміщення його з посади першого секретаря ЦК КП України. В. Щербицький.

Конституція УРСР 1978 р.

Спроби радянського уряду динамізувати соціально-економічне життя. Реформи в промисловості та сільському господарстві. Посилення економічних важелів в управлінні. Непослідовність економічних перетворень. Посилення командно-адміністративної системи. Наростання стагнаційних процесів в 1970-на початку 80-х років. Індустріальна гігантоманія. Нарощення військово-промислового комплексу (ВПК).

Соціальна сфера буття суспільства. Матеріальний та культурний рівень життя населення. Житлове будівництво. Сфера медичного обслуговування. Особливості соціальної диференціації в суспільстві. Загострення екологічної кризи.

Розвиток освіти та науки. Запровадження обов'язкової середньої освіти. Поглиблення ідеологізації та денаціоналізації навчального процесу. Успіхи в підготовці кадрів вищої кваліфікації для народного господарства. Розрив між наукою та виробництвом в умовах наростання науково-технічної революції.

Наростання дисидентського руху. В.Стус, М.Руденко, О.Тихий, М.Литвин, В.Марченко. Утворення Української Гельсінської спілки (УГС). Релігійне дисидентство.

Боротьба за легалізацію Української греко-католицької церкви (УГКЦ). Посилення переслідувань опозиції наприкінці 70-х - на початку 80-х років. ». Стаття І.Дзюби "Інтернаціоналізм чи русифікація?". Значення діяльності дисидентів.

Основні поняття теми: автономізація, русифікація, криза системи.

Основна література: 1-5 . Додаткова література: 6-10.

Семінар 13. Зміни в системі влади. Неосталінізм. Конституція УРСР 1978 р (2год).

Тема 24. Політика «перебудови-прискорення-гласності» та її наслідки в УРСР (2 год).

Погіршення економічної ситуації в Україні в другій половині 80-х років. Сільське господарство. Промисловість. Чорнобильська катастрофа. Становище в сільському господарстві. Екологічна ситуація в Україні. Формування економічних передумов розпаду СРСР.

Зміни у вищому партійно-державному керівництві. Пошуки шляхів виходу з кризи. Спроби оздоровлення суспільно-політичного життя. «Перебудова».

Основні поняття теми: *г*ласність, "Перебудова", кооперація, торгівля, трест.

Основна література: 1-5 . Додаткова література: 6-10.

Семінар14. Політика «перебудови-прискорення-гласності» та її наслідки в УРСР (2год).

Розділ IV. **Розвиток України як незалежної держави. Європейський вибір України. Російсько-Українська війна**.

Тема 25. Україна під час спроби державного перевороту в СРСР. «Акт проголошення державної незалежності України» (2 год).

Серпневий "Путч" розвал СРСР. Декларація про державний суверенітет як передумова проголошення незалежності України. Перші кроки Незалежної України. Проблеми в економіці та визначення зовнішньополітичного вектору.

Основні поняття теми: незалежність, декларація про державний суверенітет, ринкова економіка, ножиці цін, кооперативи.

Основна література: 1-5 . Додаткова література: 6-10.

Семінар 15. Україна під час спроби державного перевороту в СРСР. «Акт проголошення державної незалежності України» (2год)

Тема 26. Державотворчі процеси. Особливості багатопартійної системи. Прийняття Конституції України 1996 р (2 год.).

Вибори до Верховної Ради УРСР 1990 р. Декларація про державний суверенітет України 16 липня 1990 р. Внесення змін до Конституції УРСР. Зміст Декларації. Історичне значення Декларації. Спроба державного перевороту в СРСР 19 серпня 1991 року та події в Україні. Акт проголошення незалежності України 24 серпня 1991 р. Референдум 1

грудня 1991 р. Припинення існування Радянського Союзу. Історичне значення проголошення незалежності України. Конституція України 28 червня 1996 року.

Основні поняття теми: дисидентство, самвидав, русифікація, акції протесту, Українська Гельсинська спілка**.**

Основна література: 1-5 . Додаткова література: 6-10.

Семінар 16. Державотворчі процеси. Особливості багатопартійної системи (2год).

Тема 27. **Геополітичний вибір України: утвердження євроінтеграційного курс. «Помаранчева революція» (2 год.).**

Революція Гідності. Крах режиму Віктора Януковича. Небесна Сотня. Президентські та парламентські вибори 2014 р. Обрання Петра Порошенка Президентом України. Підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. Надання українцям права на безвізовий режим в'їзду в країни ЄС.

Основні поняття теми: конституція, соціально-економічне життя, реформи, командно-адміністративна система, стагнація, ВПК, соціальна сфера буття, екологічна криза, НТР.

Основна література: 1-5 . Додаткова література: 6-10.

Семінар 17. Геополітичний вибір України: утвердження євроінтеграційного курс. «Помаранчева революція» (2год).

Тема 28. Зрив угоди про асоціацію України та Європейським Союзом (ЄС). Євромайдан. «Революція гідності» (2 год).

Революція Гідності. Крах режиму Віктора Януковича. Небесна Сотня. Президентські та парламентські вибори 2014 р. Обрання Петра Порошенка Президентом України. Підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. Надання українцям права на безвізовий режим в'їзду в країни ЄС».

Основні поняття теми: агресія, анексія, злочини проти людства, рашизм, окупанти.

Основна література: 1-5 . Додаткова література: 6-10.

Семінар 18. Зрив угоди про асоціацію України та Європейським Союзом (ЄС). Євромайдан. «Революція гідності» (2год).

Тема 29. Початок війни рф проти України: окупація, анексія Криму, збройна агресія на сході України (2год).

Квазіреферендуми і проголошення маріонеткових квазідержав Донецької Народної Республіки (ДНР), Луганської Народної Республіки (ЛНР). (2 год.).

Антитерористична операція/Операція об'єднаних сил (АТО/ООС). Перебіг бойових дій. Мінські домовленості.

Основні поняття теми: агресія, анексія, злочини проти людства, рашизм, окупанти.

Основна література: 1-5 . Додаткова література: 6-10.

Семінар 19. Початок війни рф проти України: окупація, анексія Криму, збройна агресія на сході України (2год)

Тема 30. Широкомасштабне вторгнення російських військ на терени України:

перебіг, результати (2год).

Злочини геноциду та воєнні злочини рф проти України. Нищення економіки України. Використання росією продовольства як зброї. Заява Верховної Ради України «Про вчинення російською федерацією геноциду в Україні». Консолідація української політичної нації в боротьбі проти російській агресії. російська пропаганда як інструмент підбурювання війни і геноциду. Ідеологема «денацифікація України». Протидія України російській пропаганді та дезінформації.

Основні поняття теми: агресія, анексія, злочини проти людства, рашизм, окупанти, русифікація, криза.*Основна література: 1-5 . Додаткова література: 6-10.*

Семінар 20. Широкомасштабне вторгнення російських військ на терени України: перебіг, результати (2год).

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Історія України» оцінюються за дванадцятибальною системою.

Критерії оцінювання знань з предметів загальноосвітньої підготовки за дванадцятибальною шкалою

Початковий рівень навчальних досягнень

1 бал - студент може відтворити 2-3 події, дати, історичні постаті; мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності; виконує не більш ніж 20% від загальної кількості тестів.

2 бали - студент може усно відтворити кілька історичних термінів, явищ; повинен вибрати вірний варіант відповіді (на рівні "так – ні"; частково визначає хронологічну послідовність подій; може самостійно знайти відповідь у тексті підручника; розрізняє окремі історичні події та явища без зв'язку між ними; виконує 20% від загальної кількості тестів.

3 бали - студент може дати відповідь з кількох простих речень; здатен усно відтворити окремі частини теми; має фрагментарні уявлення про роботу з історичними джерелами, слабко орієнтується в хронології подій; має лише загальне уявлення про історичну карту; відсутні сформовані уміння і навички; виконує 30% від загальної кількості тестів.

Середній рівень навчальних досягнень

4 бали - студент має початковий рівень знань; описує історичні події без пояснень причин, з допомогою викладача здатен відтворити логіку та хронологію подій, слабко орієнтується у поняттях; має фрагментарні навики в роботі з підручником, картою,

історичними документами; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі; здатен давати відповіді на прості, стандартні запитання, виявляє інтерес до навчального матеріалу, виконує 45% від загальної кількості тестів.

5 балів - студент знає більше половини навчального матеріалу, здатен відтворити його з помилками та неточностями, має стійки навики роботи з текстом підручника, може самостійно оволодіти більшою частиною заданого матеріалу, формулює історичні поняття, наводить приклади, знає основні дати; орієнтується в хронології; підтверджує висловлене судження одним-двома аргументами; здатен використовувати під час відповіді карту, схему; відповіді непослідовні та нелогічні; виконує 55% від загальної кількості тестів.

6 балів - студент самостійно дає більшість визначень, самостійно відтворює більшу частину навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати історичні події та явища і робить певні висновки; відповідає за планом, висловлює власну думку щодо теми, володіє хронологією подій; користується додатковими джерелами (хрестоматія, карта, журнально-газетні публікації, комп'ютерні програми, Інтернет); виконує 65% від загальної кількості тестів.

Достатній рівень навчальних досягнень

7 балів - студент правильно відтворює логіку історичних подій, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними, аналізує явища, оцінює діяльність історичних постатей, наводить власні приклади на підтвердження висловленої думки; самостійно викладає матеріал теми, здатен з допомогою викладача скласти план реферату, виконати його та правильно оформити; самостійно користується додатковими джерелами історичної інформації; правильно використовує історичну термінологію; складає прості таблиці та схеми; виконує 75% від загальної кількості тестів.

8 балів - студент має достатньо повні знання, вільно використовує навчальний матеріал в стандартних ситуаціях; логічно висвітлює події з точки зору історичного взаємозв'язку; синхронізує історичні події; досконало володіє історичною та політичною картою; формулює і чітко аргументує власну думку; здатен на рецензію відповіді іншого студента; здатен опрацьовувати матеріал самостійно, вміє підготувати реферат та захищати його найважливіші положення; виконує 80% від загальної кількості тестів.

9 балів - студент вільно оперує вивченим матеріалом, самостійно аналізує та систематизує історичні явища; знання може застосовувати у змінених, нестандартних ситуаціях; висловлює стандартну аргументацію при оцінці історико-політичних явищ; чітко тлумачить поняття; здатен до самостійного опрацювання навчального матеріалу, але потребує консультації з викладачем; виконує прості творчі завдання; виконує 85% від загальної кількості тестів.

Високий рівень навчальних досягнень

10 балів - студент має глибокі та повні знання історичних подій, явищ, лідерів; може

визначити тенденції та протиріччя історичних процесів; робить аргументовані висновки; використовує додаткові джерела та матеріали; самостійно складає таблиці та схеми; вирішує творчі завдання; вільно орієнтується у нестандартних ситуаціях, відрізняє упереджену інформацію від об'єктивної; здатен сприйняти іншу позицію як альтернативу; виконує 95% від загальної кількості тестів.

11 балів - студент здатен до самостійного вивчення матеріалу; вміє застосовувати вивчений матеріал для винесення власних аргументованих суджень в практичній діяльності (диспути, дискусії, круглі столи), спроможний підготувати за підтримки викладача виступ на студентську наукову конференцію; самостійно знаходить інформацію (наукова історична література, мас-медіа, Інтернет, мультимедійні програми тощо); вільно оперує термінологією; вирішує проблемно-історичні завдання; виконує 100% від загальної кількості тестів.

12 балів - студент має системні знання, вміє їх самостійно набувати, представляє власні неординарні судження щодо історичних процесів та явищ; користується широким арсеналом засобів доказів своєї думки, вирішує складні проблемні завдання, схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу історичних явищ; самостійно виконує науково-дослідницьку роботу; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; активно використовує знання в практичній діяльності.

7. Навчально-методична карта дисципліни «ІСТОРІЯ УКРАЇНИ»
Разом: 105 год.
І курс 68 год., лекцій 48 год., сем. 16 год., контрольна робота 4 год.
І семестр: Разом: 32 год., лекції – 20 год., семінарські заняття – 10 год., контрольна робота – 2 год.

Розділи	Розділ І										
Назва розділів	Україна на початку ХХ століття. Становлення української державності.										
Лекції	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Теми лекцій	Предмет і завдання курсу історії України. Україна на початку ХХ ст.: політичне становище та соціально- економічний розвиток. Революційні події початку ХХ	Україна в роки І світової війни.	Українська революція, розпад Російської імперії та постання національн ої держави – Української Народної Республіки. Уряд Центральн о ї ради	Українська держава. Гетьман П.Скоропадський	В боротьбі за українську незалежність. Директорія УНР.	Початок червоного терору та криза в Україні. Суть нової економічно ї політики.	Голод 1921–1923 рр.: причини, наслідки. Іноземна допомога жертвам голоду в УСРР. Повстанський рух в Україні 1921–1923 рр.	Формальний та реальний статус УСРР/УССР у «договірній федерації» радянських республік – Союзі Радянських/Совєтських Соціалістичних Республік.	Політика більшовиків в галузі культури. Українізація. Кореніза ція.	Західноукраїнські землі в міжвоєнний період. Польська. Румунська. Чешська окупація	
Теми семінарських занять			Семінар 1. Предмет і завдання курсу історії України. Україна на початку ХХ ст.: політичне становище та соціально-економічний розвиток. Революційні події початку ХХ			Семінар 2. Голод 1921–1923 рр.: причини, наслідки. Іноземна допомога жертвам голоду в УСРР. Повстанський рух в Україні 1921–1923 рр. (ТОЗ)			Семінар 3. Формальний та реальний статус УСРР/УССР у «договірній федерації» радянських республік – Союзі Радянських/Совєтських Соціалістичних Республік.	Семінар 4. Політика більшовиків в галузі культури. Українізації. Кореніза ція.	Семінар 5. Західноукраїнські землі в міжвоєнний період. а.
Підсумковий контроль											контрольна робота

II семестр: Разом: 34 год., лекції – 20 год., семінарські заняття – 12 год., контрольна робота – 2 год.

Розділ II

Україна в роки Другої світової в ійни.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Форсована промислова дустріалізація в СРР. Роль іноземних еціалістів і хнологій.	Колективізація, методи її здійснення.	Зміни в соціальному складі населення. Конституція УРСР 1937 року.	Продовження державотвор чих процесів в Україні Проголошен ня незалежності Карпатської Українирр. Окупаційний режим в Польщі	Українське питання в міжнародній політиці напередодні Другої світової війни. Радянсько-німецькі договори 1939 р. Початок Другої світової війни. Українці в польській армії. Розкол ОУН	Передумови, початок німецько-радянської війни. «Тактика випаленої землі»	Окупація України військами Німеччини та її союзників. Нацистськ ий «новий порядок»	Бойові дії Червон ої армії у 1942–1944 рр. в Україні. Звільне ння Києва.	Втрати України в роки Другої світової війни. Ціна перемоги	Україн а в систем і міжна родни х віднос ин. УРСР – співза сновн иця	
Семінар 6. Р а д я н янські перетворення У к р аїни. (2год)		Семінар 7. Українське питання в міжнародн ій політиці напередод ні Другої світової війни			Семінар 8. Передумови, початок німецько-радянської війни. «Тактика випаленої землі»		Семінар 9. Окупаці я України військa ми Німечч ини та її союзни ків. Нацистс ький «новий порядок »		Семін ар 10. Втрат и Украї ни в роки Друго ї світов ої війни. Ціна перем оги	Семінар Україна системі міжнаро відносин УРСР – співзасн ця. Укра на політичн карті Євр о п и
										Контрольн а робота

II курс разом: 40 год., лекції – 20 год., семінарські заняття – 17 год., контрольна робота – 2 год.
III-IV семестр: Разом: 39 год., лекції – 20 год., семінарські заняття – 17 год. контрольна робота – 2 год.

Розділи	Розділ III				*Розділ IV*					
Назва розділів	Україна в другій половині XX – на початку XXI століття				Розвиток України як незалежної держави. Європейський вибір України. Російсько-Українська війна.					
Лекції	1	2	3	4	5		7	8	9	10
Теми лекцій	Радяніза ція» західних областей УРСР. Ліквідаці я Українсь кої греко-католиць кої церкви.	Десталі нізація: зміст, ідеолог ічні обмеже ння. XX з'їзд ЦК КПРС.	Зміни в системі влади. Неоста лінізм. Консти туція УРСР 1978 р	Політика «перебудови-прискорення-гласності» та її наслідки в УРСР	Україна під час спроби державно го переворо ту в СРСР. «Акт проголош ення державно ї незалежн ості України	Держав отворчі процес и. Особли вості багатоп артійно ї систем и. Прийня ття Консти туції Україн и 1996 р.	Геопол ітични й вибір Україн и: утверд ження євроінт еграційного курс. «Помаранчева революція».	Зрив угоди про асоці ацію Украї ни та Є в р опейськ им Союзом (ЄС). Євромайдан. «Революція гідності».,	Початок війни рф проти України: окупація, анекс ія Крим у, збройна агресія на сході України Євромайдан. «Революція гідності»	Широкомасштабне вторгнення російських військ на терени України: перебіг, результати
							Семінар 17. Геополіти чний вибір України: утверджен ня євроі нтеграційн ого курс. «Помаранч ева револ юція »	Семінар 18. Зрив угоди про асоціац ію України та Європе йським Союзом (ЄС).	Семінар 19 Початок війни рф проти Украї ни: окупація, анекс ія Крим у, збройна агресія на сході України Євромайдан. «Революція гідності»	Семінар 20. Широкомасштабне вторгнення російських військ на терени України: перебіг, результати

8. Рекомендована література

1. Турченко Ф. Новітня історія України. Частина перша. 1914-1939: Підручник для 10 кл. загальноосвіт. навч. закл. - К.: Генеза, 2021. http://pidruchnyk.com.ua/688-ukristorija_10_turchenko.html
2. Турченко Ф.Г. Історія України. 11 клас [Текст] : підруч. для 11 кл. загальноосвіт. навч. закл. : профіл. рівень / Ф. Г. Турченко. - 2-ге вид. - Київ : Генеза, 2022. - 399 с. http://pidruchnyk.com.ua/484-storya-ukrayini-turchenko-11-klas.html
3. Реєнт О., Малій О. Історія України. 10 кл. Рівень стандарту. Академічний рівень. К.: Генеза, 2020. — 240 с. http://pidruchnyk.com.ua/431-storya-ukrayini-reyent-maly-10-klas.html
4. Кульчицький С.В., Лебедєва Ю.Г. Історія України. 10 клас. - Київ, «Генеза». - 2020. http://pidruchnyk.com.ua/433-storiya-ukrayini-kulchickiy-lebedyeva-10-klas.html

Додаткова

1. Земерова Т.Ю. Історія України [Текст] : за програмою основ. і ст. шк. + профіл. рівень / Земерова Т. Ю, Скирда І. М. - Харків : Весна, 2015. - 831 с.
2. Коляда І.А. Історія України. 10 клас [Текст] : зб. док. і матеріалів : [посібник-хрестоматія] / Ігор Коляда, Олександр Кирієнко, Володимир Милько ; за наук. ред. чл.-кор. НАН України, д-ра іст. наук, проф. О. П. Реєнта. - Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2014. - 315 с.
3. Пометун О.І. Історія України [Текст] : підруч. для 10 кл. загальноосвіт. навч. закл. : рівень стандарту, акад. рівень / О. І. Пометун, Н. М. Гупан. - Київ : Освіта, 2015. - 286 с. http://pidruchnyk.com.ua/432-storya-ukrayini-pometun-gupan-10-klas.html
4. Пометун О.І., Гупан Н.М. Історія України. 11 клас. Рівень стандарту. - Х.: Сиція, 2017. - 345 с. http://pidruchnyk.com.ua/440- storya-ukrayini-pometun-gupan-11-klas.html
5. Струкевич О.К., Романюк І.М., Дровозюк С.І. Історія України. 11 клас. -Київ, «Грамота». – 2019. http://pidruchnyk.com.ua/451-storya-ukrayini-strukevich-romanyuk-drovozyuk-11-klas.html
6. Губіна С. Л. Історія України в таблицях і схемах. 10-11 класи [Текст] : [навч. посіб.] / С. Л. Губіна. - 4-е вид. допов., виправ. - Харків : Торсінг, 2016. - 112 с.
7. Бойко О. Д. Історія України: Навч. посіб./3-тє вид., вип., доп. - К.: Академвидав, 2019. – 378 с.
8. Верстюк В.Ф., Дзюба О. М., Репринцев В.Ф. Україна від найдавніших часів до сьогодення. Хронологічний довідник. – К., 2015.
9. Грицак Я. Нарис історії України. Формування модерної української нації XIX-XX століття. - К., 2018.
10. Історія України [Текст] : курс лекцій / [І. М. Заболотна та ін. ; за ред. А. П. Коцура] ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, ДВНЗ "Переяслав-Хмельниц. держ. пед. ун-т ім. Григорія Сковороди". - Київ ; Чернівці : Книги - XXI, 2015. - 755 с.
11. Енциклопедія українознавства. - Львів, 2013-2018, т.1-7.
12. Історія України / За заг. ред. В.Смолія - К., 2010.
13. Історія України: документи, матеріали. Посібник / уклад. Король В.Ю. –К.: Академія, 2021.

14. Киричук В.В. Історія державного управління в Україні. – К., 2010.
15. Коваль М.В. Україна: 1939-1945. Маловідомі і непрочитані сторінки історії.- К., 2015.
16. Конквест Р. Жнива скорботи. Радянська колективізація і голодомор. - К., 2013.
17. Кормич Л.І.,Багацький В.В. Історія України від найдавніших часів і до XXI століття.- Харків, 2019.
18. Король В. Ю. Історія України. К.: Академія, 2018. – 269 с.
19. Котляр М., Кульчицький С. Довідник з історії України. - К., 2016.
20. Крупчан С., Крупчан Т., Скопненко О., Іванюк О. Новий довідник: Історія України. - К.: Казка, 2016. - 736 с.
21. Кульчицький С. В., Мицик Ю. В., Власов В. С. Історія України: Довідник для абітурієнтів та школярів загальноосвітніх навчальних закладів. - К.: Літера ЛТД, 2017. - 528 с.
22. Кульчицький С., Шаповал Ю. Історія України (1914-1939): Підручник для 10 кл. загальноосвіт. навч. закл. - К.: Генеза, 2013. - 304 с.
23. Кульчицький С., Шаповал Ю. Історія України (1939-2001): Підручник для 11 кл. загальноосвіт. навч. закл. - К.: Генеза, 2015. - 320 с.
24. Курас І., Нагорна Л., Євтух В. та ін. Етнополітичний розвиток України: досвід, проблеми, перспективи.- К., - 2017.
25. Литвин В.М. Україна на межі тисячоліть (1991-2000 рр.). – К., 2020.
26. Мицик Ю. А. Історія України: Навч. посіб. для старшокласників / Ю. А. Мицик, О. Г. Бажан, В. С. Власов.– К.: Києво- Могилян. акад., 2015.– 576 с.
27. Новий довідник: Історія України.– К.: Казка, 2015.– 736 с.
28. Новітня історія України (1900-2000): Підручник / А.Г.Слюсаренко та ін. – К.: Вища шк.., 2020.
29. Павловський М.А. Шлях України. – К., 2017.
30. Підкова І.З., Шуст Р.М. Довідник з історії України. - в 3-х томах. - К., 2013-2019.
31. Політична історія України. – За ред. В.І.Танцюри. – К., 2021.
32. Полонська-Василенко Н. Історія України. - Т.1-2. - К., 2015.
33. Реєнт О. Українська революція. - К., 2016.
34. Світлична В.В. Історія України. Навчальний посібник. - Київ, Львів, 2017.
35. Трофимович В. Україна в роки другої світової війни (1939-1945). - Львів, 2015.
36. Україна в XX столітті (1900-2000): Зб. Документів і матеріалів / Упоряд.: А.Г.Слюсаренко, В.І. Гусєв, В.Ю. Король та ін. – К.: Вища шк., 2017.
37. Українська державність у XX столітті / За заг. ред. О.Дергачова. - К., 2016.
38. Українське народознавство: Навчальний посібник / За ред. С. П. Павлюка; Передм. М. Г. Жулинського.– 3-тє вид., випр. – К.: Знання, 2016.– 568 с.
39. Шабала Я. М. Історія України. — К.: Кондор, 2015. — 266 с.
40. Шабала Я. М. Історія України: Для випускників шк. та абітурієнтів: Навчальний посібник. – К.: Кондор, 2005.– 268 с.
41. Шевчук В., Тараненко М. Історія української державності.- К., 2021.
42. Яковенко Н. Нарис історії України. З найдавніших часів до кінця XVIII ст. - К., 2017.